

Året 2020

En oppsummering av aktivitetene ved Pro Sentret

Innholdsfortegnelse

FORORD.....	4
MARKEDET FOR KJØP OG SALG AV SEX.....	6
ARENAER FOR SEXSALG	6
PROSTITUSJONENS RANDSONER.....	7
KORONAPANDEMIEN, ENDERINGER I MARKEDET OG SITUASJONEN FOR PERSONER SOM SELGER SEX	7
VOLD	8
PÅVIRKNINGSARBEID.....	9
TJENESTETILBUDET.....	10
ADVOKATBISTAND	11
INFORMASJONSARBEID OG VEILEDNING	12
PUBLIKASJONER	15
HØRINGER	15
OPPSØKENDE PÅ NETT – TIPS OG RÅD	15
UNDERVISNING I VIDEREGÅENDE SKOLE.....	15
BILATERALT SAMARBEID	16
UNGE SOM BYTTER SEX	17
FOREDRAGSVIRKSOMHET OG OPPLÆRINGS-DAGER.....	17
UNG I OSLO	18
«DET ER NOK NÅ» - ØKT KUNNSKAP OM VOLD OG VOLDTEKT	18
OVERSETT OG ETTERLATT OM COVID-19 PANDEMIEN OG SMITTEVERNBEREDSKAP FOR PERSONER SOM SELGER SEX.....	19
KONSEKVENSENE AV KORONATILTAKENE FOR PRO SENTRETS BRUKERE	19
ANDRE NORSKE OG NORDISKE PROSTITUSJONSTILTAK	20
RUSRELATERT SALG OG BYTTE AV SEX.....	21
BRUKERTILFREDSHET – HAPPY OR NOT.....	22

Forord

Det har sannelig vært et rart, utfordrende og slitsomt år for oss alle. I mars 2020 kom koronapandemien til Norge og samfunnet stengte ned. Straks ble det åpenbart hvor skjør tilværelsen var og er for mange av Pro Sentrets brukere. Vi møter personer fra de fleste verdenshjørner, mange med komplekse og sammensatte psykososiale problemer, og vi jobber med problemstillinger som strekker seg fra økonomi, vold, ensomhet og isolasjon til selvskading og selvmordstanker. Den gang uroet vi oss for at de av oss som har minst fra før ville oppleve å bli rammet hardest. Dessverre med rette.

Det har vært holdt uendelig med pressekonferanser og påbud, forbud og anbefalinger har kommet som perler på en snor. Gjennom året har vi måttet leve med varierende og strenge smitteverntiltak og anmodningen om at alle må bidra til den nasjonale dugnaden har blitt gjentatt som et mantra. En målrettet og effektiv forebygging av smitte og motvirkning av smittespredning krever at alle grupper i samfunnet blir inkludert. Derfor er det både overraskende og uforståelig at myndighetene ikke på noe tidspunkt i løpet av året som har gått, kom personer som selger sex i møte med dialog og et ønske om å inkludere denne gruppen i smittevernstrategier. Det er forstemmende og resultatet nedslående.

Fraværet av økonomiske kompensasjonsordninger for denne gruppen og mangelen på en smittvernsmessig tilnærming til sexsalg har presset mennesker ut i en desperat situasjon, der eneste mulighet til å forsørge seg selv og sine har vært å fortsette i

prostitusjon, uten klare retningslinjer for smittevern. Det forverret situasjonen betraktelig. Vi har mottatt fortellinger om rusa kunder, kunder som ikke vil bruke kondom, som ikke vil betale, kunder som utnytter desperasjonen til å presse prisene ned og kunder som krever tjenester som selger normalt ikke tilbyr, samt utleiere som øker leien betraktelig. Svært få ønsker å anmelde den urett som begås mot dem, eller oppsøker helsehjelp, i frykt for å bli anmeldt for brudd på smittevernbestemmelsene. Mangelen på klare regler skapte også et stort handlingsrom for utlendingspolitiet, som brukte denne situasjonen aktivt på målrettede aksjoner mot utenlandske personer i prostitusjon. Resultatet har vært bortvisning, utvisning og internering av utenlandske personer med svært varierende og til tider kreative begrunnelser for hvorfor de utgjør en fare for folkehelsen. Det hele fulgt av pressemeldinger og oppslag i media med svært stereotypiske, stigmatiserende og fordømmende uttalelser.

Myndighetens unnfalighet og politiets aksjoner har skapt en svært vanskelig, uforutsigbar og utrygg situasjon for personer som selger sex. Det er derfor med stor uro vi ser at stadig flere lar seg organisere, med store personlige og økonomiske omkostninger, fordi de opplever at de trenger den bistand og beskyttelse slik organisert virksomhet kan gi i en ellers utrygg og uforutsigbar arbeids- og livssituasjon.

Det er derfor svært gledelig at myndigheten i skrivende stund har kommet på banen og sett nødvendigheten av at det utarbeides smittevernsmessige råd for sexsalg under koronapandemien og at de har involvert aktørene på feltet i dette

arbeidet. Det borger for at 2021, til tross for økende smittetrykk, kan bli noe lettere for personer som selger sex.

Alt det Pro Sentret har fått til og levert av tjenesteyting i 2020 skyldes en utrolig ståpåvilje og et utømmelig engasjement fra sentrets ansatte. Jeg er utrolig stolt av

hver eneste en av dere, enten dere har vært koronafast på hjemmekontor eller har stått last og brast med brukerne våre i opp- og nedturer i året som har gått. Det finnes faktisk ikke bedre medmennesker, fagfolk og kollegaer enn dere. Takk!

Bjørn Norli, leder

Markedet for kjøp og salg av sex

Mennesker av alle kjønn, seksuelle identiteter og kjønnsuttrykk selger sex i Norge. Mobiliteten i markedet er høy og mangfoldet stort. Folk kommer fra alle verdenshjørner og reiser mellom Norge og andre land i Europa og mellom norske byer og tettsteder. Kontaktformidling mellom selger og kjøper skjer oftest via annonseportaler, på nettbaserte samtalegrupper, datingapper, sosiale medier og via private websider. Noen vil kun bruke annonseportaler for eskortetjenester, mens andre benytter seg av et mangfold av nettbaserte løsninger og sosiale medier for promotering av egen virksomhet. Enkelte kombinerer nettbasert virksomhet med tilstedeværelse i gateprostitusjonen, på massasjeinstitutter,

i eller utenfor barer, saunaer eller andre steder der det er naturlig å etablere kontakt. Andre opererer kun på en arena.

Arenaer for sexsalg

Tradisjonelt har man delt opp arenaer for sexsalg i innendørs- og utendørsmarkedet. Gateprostitusjonen består av de mest marginaliserte menneskene, men også de som ikke klarer eller ønsker å jobbe så regulert som det å jobbe på innendørsmarkedet krever. Det er også noen som arbeider både på innendørs- og utendørsmarkedet og benytter seg av nettbaserte annonsetjenester i tillegg til gatearenaen. At det er færre i gateprostitusjon nå enn for noen år siden er hovedsakelig knyttet til regulering av migrasjon til Norge og at digitale løsninger har overtatt. Avtaler inngås online og man kan avtale å bli plukket opp hvor som helst i byen.

Innendørsmarkedet består i dag av enkeltpersoner som annonserer på eskortesteder eller bruker ulike nettbaserte tjenester for kontaktformidling med kunder. Enkelte annonser er kjøpt og administrert av såkalte «agencies» som formidler kontakt mellom kunder og selgere. Kjøper og selger møtes som regel på hotellrom, i leiligheter, hos kunden eller i eget hjem.

Prostitusjonens randsoner

Prostitusjonsmarkedet er ikke bare et mangfoldig marked i stadig forandring, men også et felt hvor transaksjonell sex endrer seg og får nye uttrykk. Sex kan være og blir brukt som kapital i ulike miljøer både blant unge og voksne. Personer av alle kjønn i ulike rusmiljøer bytter sex mot rusmidler eller andre goder, har «hjelpere» eller inngår i kjærestereelasjoner hvor gjenytelsen for tjenester er sex. Enkelte unge bytter seksuelle tjenester, seksualiserte bilder eller filmer mot ulike former for goder eller gjenytelser.

I sugardating etablerer en eldre veletablert person en relasjon med noen som er betraktelig yngre enn seg og gaver, reiser, middager etc. byttes med ulike former for samvær. Dette er et randsonenfenomen som kan være en form for transaksjonell sex, men som ikke behøver å være det. Webcamsex er et annet randsonenfenomen hvor kunden betaler personen for å produsere videosnutter med seksuelt innhold spesielt for hen. Enkelte av våre brukere oppgir at de driver med sugardating i tillegg til ordinær sexsalg, andre formidler at de kombinerer webcamsex med eskortevirksomhet.

Aktørene i disse fenomenene kan i likhet med selgere av seksuelle tjenester ha overlappende sårbarhetsfaktorer, enten

det er unge som bytter sex mot goder, voksne som bytter sex med rusmidler, sugardating eller salg av webcamsex. Sugardating eller andre former for bytte av sex for goder, kan også være en vei inn i prostitusjonen. Det er derfor viktig at man er oppmerksom på disse fenomenene i prostitusjonens randsoner.

Koronapandemien, endringer i markedet og situasjonen for personer som selger sex

Koronapandemien som traff Norge i mars 2020 har naturlig nok hatt betydning for prostitusjonsmarkedet i året som har gått. Situasjonen for personer som selger sex har vært særlig vanskelig. I mars kom et forbud mot sexsalg, uten at noen former for kompensasjonsordninger var eller ble satt på plass. Over natten mistet folk levebrødet og grensene over alt i Europa ble stengt, og det ble for mange vanskelig å reise hjem eller til det landet de hadde opphold i. Uten økonomiske støtteordninger var mange nødt til å fortsette i prostitusjon, med den risikoen det innebar. Ingen tilrettelagt informasjon til sexselgere ble utarbeidet fra myndighetshold om rettigheter og plikter under stadige endrende smittvernsregler, reiserestriksjoner og karantenebestemmelser. Dette førte til stor usikkerhet og utrygghet og mange opplevde å være overlatt til seg selv i en svært utfordrende situasjon.

Pro Sentret utarbeidet mye informasjon på flere språk i et forsøk på å imøtekomme informasjonsbehovet om alt fra hva korona er til godt smittevern, regler for innreise og karantenebestemmelser. Vi har også maktet å holde alle våre tjenester åpne og tilgjengelig for våre brukere i dette året.

Personer som selger sex kan ha vanskelige livssituasjoner preget av negative livshendelser og overlappende risikofaktorer. Det er personer med komplekse og sammensatte psykososiale problemer, og vi jobber med problemstillinger som strekker seg fra økonomi, vold, ensomhet og isolasjon til selvskading og selvmordstanker. Mange erfarte at det øvrige hjelpeapparatet ble utilgjengelig når smitteverntiltakene ble iverksatt. Når det meste stengte ned var det derfor avgjørende at Pro Sentret fortsatt var et tilgjengelig tjenestetilbud til denne gruppen. Fordommer, stigma og skam gjør at personer i prostitusjon i liten grad benytter seg av ordinært hjelpeapparat og det helt uavhengig av oppholdsgrunnlag og rettighetsbilde. Uten et tilgjengelig tjenestetilbud ville personer i prostitusjon bli overlatt til seg selv, med de konsekvensene det har for deres helse og livssituasjon. Vi var derfor svært proaktive i vårt oppsøkende arbeid, intensiverte arbeidet med støttesamtaler, tilbød konsultasjoner på telefon og videolink, organiserte hjemreiser og delte ut poser med mat.

Både under nedstengingen i mars/april og senere har Pro Sentret registrert at flere har gått over til, eller supplerer med, heldigital virksomhet som webcamsex og salg av bilder og filmer med seksuelt eller pornografisk innhold, uten nødvendigvis å ha tilstrekkelig kunnskap om hvilke forhåndsregler man må ta ved slik virksomhet. Det er foruroligende da dette er arenaer hvor potensialet for utnyttning og utpressing er stort. Pro Sentret utarbeidet derfor informasjonsmateriale som ble distribuert i ulike sosiale medier.

Det er med uro Pro Sentret registrerer en økt aktivitet av personer som frekventerer

de digitale flatene hvor personer som selger sex annonserer, for å rekruttere dem inn i organisert virksomhet. Det er med enda større uro vi ser at stadig flere lar seg organisere, med store personlige og økonomiske omkostninger, fordi de opplever at de trenger den bistand og beskyttelse slik organisert virksomhet kan gi i en ellers utrygg og uforutsigbar arbeids- og livssituasjon. Veien derfra til utnyttning og menneskehandel kan være kort.

Vold

Pro Sentret erfarer at mennesker som selger sex er en voldsutsatt gruppe, uavhengig av hvilken arena de jobber fra. Å møte kunden i bil, på hotellrom eller i leilighet øker risikoen for vold, da møtestedet som regel er ukjent for selgeren. På gaten forekommer trakassering og vold også fra forbipasserende. På alle arenaer forekommer grove voldelige ran. Mennesker som selger sex er et mål for kriminelle, som vet at dette er en gruppe med kontanter tilgjengelig og en høy terskel for å anmelde.

Det har vært stor fortvilelse i året som har gått og flere enn foregående år har rapportert om at de har vært utsatt for vold og veldig ubehagelige kundeopplevelser. Forbudet mot sexsalg og effekten av de øvrige tiltakene for å begrense pandemien gjennom året, har forsterket kjøpernes makt, og med det økt selgerens voldsutsatthet. Det er fortellinger om rusa kunder, kunder som ikke vil bruke kondom, som ikke vil betale, kunder som utnytter desperasjonen til å presse prisene ned og kunder som krever tjenester som selger normalt ikke tilbyr. Personer som har vært utsatt for vold forteller at de ikke vil anmelde dette til

politiet fordi de er redd for å bli straffet for brudd på smittevernreglene ved å ha solgt sex. En velbegrunnet bekymring.

Når forbudet mot sexsalg ble opphevet ble det ikke utarbeidet en egen smittevernveileder for sexsalg. Det har følgelig vært fritt fram for politiet over det ganske land selv å tolke gjeldende lokale og nasjonale smittevernregler og vurdere om personer som har solgt sex har brutt disse. Resultatet har vært bortvisning, utvisning og internering av utenlandske sexselgere med svært varierende og til tider kreative begrunnelser for hvorfor de utgjør en fare for folkehelsen. Politiets aksjoner har skapt en svært vanskelig, uforutsigbar og utrygg situasjon for personer som selger sex. En situasjon som blir forsterket negativt av to forhold; at det ikke har vært mulig å gi adekvat og korrekt informasjon om hva som er gjeldende rett og stigmatiserende og fordømmende uttalelser som påfører skyld og demoniserer personer i prostitusjon. Stigma og fordommer rammer ikke bare mennesker som selger sex i form av vold, overgrep og trakassering. Det skaper også selvstigma og individualiserer skam. Det er derfor viktig å møte gruppene i prostitusjon med respekt for å forebygge seksuell, fysisk og psykisk uhelse.

Påvirkningsarbeid

I kjølvannet av pandemien formidlet en rekke internasjonale helse- og rettighetsorganisasjoner behovet for at stater ivaretar og inkluderer sårbare grupper i smittevernsarbeidet. The Joint United Nations Programme on HIV/AIDS (UNAIDS)¹ anbefalte en rettighetsbasert smitteverntilnærming, og ba nasjonale føringer videreføre erfaringer fra det hiv-forebyggende arbeidet. Med det ville man

sikre at alle grupper ble inkludert i utformingen av et målrettet og effektivt smittevern. UNAIDS pekte på at marginaliserte grupper som migranter, stoffbrukere og sexselgere er spesielt utsatt under pandemien, og at statene må sørge for at alle er inkludert.

Pro Sentret har, i samarbeid med Sexarbeidernes interesseorganisasjon PION og andre, siden mars forsøkt å komme i dialog med helsemyndighetene vedrørende smittevernhjelp til mennesker som selger sex, uten hell. Det har blitt sendt brev til både Helsedirektoratet og Helseministeren og vi har publisert en rekke offentlige innlegg uten resultat. Helsemyndighetene har i hele 2020 vært tause som den berømmelige graven, til tross for at FHI allerede i begynnelsen av juli anbefalte myndighetene å utvide den formelle dialogen med utsatte grupper, samt å vurdere om økonomisk stønad fra NAV kan defineres som smittevernhjelp etter smittevernloven § 6-1. Stadig stigende smittetrend utover høsten og mot slutten av året endret ikke dette. Ved årets slutt forelå det fortsatt hverken løse tanker eller klare strategier på hvordan helsemyndighetene skal løse situasjonen for personer som selger sex. Det er mildt sagt både overraskende og foruroligende i en situasjon hvor smittetrykket øker.

¹ Rights in the time of Covid-19, Lesson from HIV for an effective, community-led response.

https://www.unaids.org/sites/default/files/media_asset/human-rights-and-covid-19_en.pdf

Tjenestetilbudet

I 2020 fikk 535 personer tjenester ved Pro Sentret.

Pro Sentret er Oslo kommunes tjenestetilbud for personer som har erfaring med å bytte eller selge sex, uavhengig av alder, kjønnsuttrykk og oppholdsstatus. Alle våre tjenester er gratis, en kan være anonym i kontakten med oss og alle som jobber på Pro Sentret er underlagt taushetsplikt. Tiltaket er unikt, både nasjonalt og internasjonalt. Tjenestetilbudet baseres på prinsippene selvbestemmelse, brukermedvirkning, forebygging og skadereduksjon. Brukeren beslutter selv hvilke tjenester hen ønsker å benytte seg av hos oss. Endringer i brukergruppas behov legges til grunn for utviklingen av tjenestene våre, og de skal høres i beslutninger som kan virke inn på deres forhold til Pro Sentret.

Vi driver en helseklinikk og et sosialt møtested, Stua. I tillegg har vi tilbud om individuell oppfølging og rådgivning samt juridisk bistand. I 2020 har tilbudet vårt måttet tilpasses de til enhver tid gjeldende smittevernregler. Vi har måttet nedskalere tilbudet i Stua, og har i perioder ikke kunnet la brukere oppholde seg i våre lokaler annet enn for å vente på at en sykepleier eller sosialkonsulent kan ta dem imot.

Vi ominnredet lokalene slik at alle sitteplasser har minst to meter i mellom seg, men har likevel ikke kunnet servere mat slik vi tradisjonelt har gjort i denne perioden. I fellesarealer for ansatte har vi opprettholdt avstand, og vi har brukt munnbind og beskyttelsesutstyr der dette ikke har vært mulig. Slik har vi vært i stand

til å gi trygge og gode sosial- og helsefaglige tjenester til brukerne i hele 2020.

Under lock-down våren 2020 ga vi ubemidlede personer i vår målgruppe poser med mat, og i en periode bisto vi utenlandske brukere med hjemreise der det var mulig for dem å returnere.

Pro Sentret bestreber å være til stede på arenaer hvor brukeren er; i 2020 har vi arbeidet oppsøkende på gata og på nett. Oppsøkende virksomhet på innemarkedet og hjemmebesøk har ikke vært mulig siden utbruddet av Covid-19. Vi har imidlertid oppsøkt kjente brukere på telefon, e-post og WhatsApp, og vi har tilrettelagt for videokonsultasjoner på JOIN som er godkjent for sensitive samtaler. Pro Sentret er tilstede og blir kontaktet på Facebook, Twitter, Instagram og Snapchat.

På alle arenaer og i alle kommunikasjonskanaler har vi forsøkt å gi personer som selger seksuelle tjenester oppdatert og korrekt informasjon om generelle smittevernregler og anbefalinger.

Vi registrerte 3851 besøk i Stua trass pandemien. Ved helseavdelingen fikk 417 pasienter til sammen 2117 konsultasjoner hos sykepleier og/eller lege. Sosialkonsulentene ved Pro Sentret har gitt sosialfaglig bistand og oppfølging til 284 enkeltindivider. I oppsøkende arbeid på gatenivå i Oslo møtte vi mindre enn halvparten sammenlignet med 2019, kun 418 treff i 2020. I oppsøkende arbeid på internett er trenden motsatt, og vi har registrert 1468 henvendelser til og fra Pro Sentret på de digitale flatene.

Advokatbistand

I 2020 har advokatene behandlet 35 ulike saker, fordelt på 30 henvendelser.

Pro Sentret har gjennom hele 2020, som tidligere år, hatt tilbud om gratis advokatbistand en ettermiddag i uken. Det er to faste advokater som deler ukene mellom seg. Siden nedstengingen i mars har advokatene vært på hjemmekontor og tatt imot henvendelser på telefon.

Det er personer med ulik bakgrunn, livssituasjon og oppholdsgrunnlag som benytter seg av tilbudet. Majoriteten av henvendelsene er fra kvinner, kun en mann mottok advokatbistand i året som gikk. Det er både personer bosatt i Norge og migranter fra Øst-Europa, Sørøst-Asia og Sør-Amerika som oppsøker advokatbistand.

Nesten halvparten av sakene var spørsmål knyttet til strafferett. Disse sakene omhandlet vold og seksualisert vold, ran, tyveri og utpressing samt trussel og trakassering. I 2020 så vi en liten økning av saker knyttet til økonomi, bolig og husleie. I hovedsak dreier dette seg om spørsmål knyttet til rettigheter i NAV, utkastelser og økonomiske spørsmål knyttet til samlivsbrudd. Andre henvendelser dreide seg om utlendingsrett, ekteskap og barnefordeling.

Personer som selger sex er en utsatt gruppe og det har vært særlig tydelig i året som har gått. De utsettes for stigmatisering, diskriminering og marginalisering og har dermed vanskeligheter med å få sine rettigheter oppfylt. I 2020 har stadig nye innreise- og karantenebestemmelser, samt manglende smittevernregler for salg av seksuelle

tjenester, forverret denne situasjonen betraktelig.

Personer som selger sex oppsøker i liten grad ordinært hjelpetilbud. Av de 30 henvendelsene advokatene fikk i året som gikk, er det hele 29 som oppgir at de ikke ville ha oppsøkt advokat uten dette tilbudet. I 21 av henvendelsene ble sakene avsluttet, mens 9 ble henvist videre, i hovedsak til andre rettshjelpstilbud som JURK, Juss Buss eller Kontoret for Fri Rettshjelp. Majoriteten får altså løst sitt juridiske problem ved å benytte seg av denne ordningen. Det viser hvor viktig dette tilbudet er for denne gruppen.

Informasjonsarbeid og veiledning

I 2020 hadde Pro Sentret 210 ulike informasjons- og veiledningsoppdrag.

Pro Sentret har vært et nasjonalt kompetansesenter på prostitusjonsfeltet siden 1993. Vårt mål som kompetansesenter er å formidle vår erfaringsbaserte og faglige funderte kunnskap, og bidra til at stemmene til personer med sexsalgserfaring blir hørt. Vi gir informasjon og veiledning til alle som ønsker mer kunnskap og kompetanse.

Året har vært annerledes i form av at vi har hatt færre muligheter til fysiske møter. Dette har påvirket arbeidet vårt med foredrag, undervisning, veiledning, hospitering og informasjonsarbeid. Likevel ser vi at vi har hatt en marginal nedgang på kun 13 færre informasjons- og veiledningsoppdrag sammenlignet med 2019.

I 2020 har vi opplevd en nedgang i oppdrag til studenter fra universiteter, høyskoler, videregående skoler og folkehøyskoler. En del av de som har henvendt seg for undervisning og studiebesøk har valgt å utsette ønsket/planlagt undervisning/besøk i påvente av mulighet for fysiske møter. Flere studentorganisasjoner fra ulike deler av landet har også tatt initiativ til paneldebatter/fagkvelder med fokus på prostitusjon, men utsatt eller valgt å ha med seg lokale innledere når restriksjonene har medført at vi ikke har kunnet delta fysisk. Pro Sentret har tilbudt digitale alternativer til mange som har henvendt seg, men har opplevd at en del uttrykker en «digital trøtthet».

Vi fikk gjennomført en del undervisning i 2020, og har blant annet presentert rapporten «Prostitusjonens nye randsoner, sugardating og webcamsex» ved institutt for kriminologi og retts sosiologi ved Universitetet i Oslo, bidratt til en podkast ved fakultet for helsefag ved Oslo Met og undervist ved etterutdanning i sosialpedagogikk på Oslo Met. Vi har også gitt råd og veiledning til studenter ved ulike utdanningsinstitusjoner, og gjennomført undervisning på videregående skoler i Oslo og Viken. Videre har vi gitt råd og veiledning til flere som jobbet med akademiske oppgaver, blitt intervjuet til masteroppgaver og inngått en samarbeidsavtale med en student ved masterstudiet i International Social Welfare and Health Policy ved Oslo Met.

Vi har opplevd en økning i antall henvendelser fra hjelpeapparatet i 2020. Felles for de som henvendte seg var at de ønsket mer kunnskap om prostitusjon og Pro Sentrets arbeid. En del ønsket råd og veiledning i enkeltsaker, mens andre tok kontakt i forbindelse med fagdager eller

foredrag for en personalgruppe eller ønske om at vi skulle bidra til et seminar. Vår erfaring er at få har fått kunnskap om salg og bytte av sex i grunnutdanningen sin, og at de henvender seg til oss fordi de har behov for kompetanseheving. I året som gikk var det særlig personer som jobber med rus, psykiatri og ungdom som henvendte seg, samt personer fra andre prostitusjonstiltak i Norge og utlandet.

Med bakgrunn i et ønske om kompetanseheving i hjelpeapparatet har Pro Sentret, siden 2018, samarbeidet med RVTS- Øst om å holde kursdager med overskriften «Prostitusjon i dag». Kursene har tidligere blitt arrangert i RVTS-Øst sine lokaler, hvor de hadde ansvar for alt det praktiske, mens Pro Sentret bidro med forelesere og faglig innhold.

I november 2020 arrangerte vi kurset digitalt. Omtrent 70 personer deltok på dagen som ga en innføring i Pro Sentrets mandat og arbeid, prostitusjon som fenomen, lovverket på feltet og praktiske råd og tips om hvordan man kan snakke om salg og bytte av sex med brukere/pasienter. Deltakerne på kurset var i all hovedsak kommunalt ansatte fra helsevesenet, institusjoner eller offentlig forvaltning, men det deltok også personer som jobbet i frivillige og ideelle organisasjoner. Kurset fikk gode tilbakemeldinger. Samarbeidet med RVTS-Øst er en positiv erfaring, så vi håper å kunne holde tilsvarende kurs (fysisk eller digitalt) i 2021 også.

På tross av begrensningene har vi holdt foredrag og innlegg for ulike aktører, som ferskvareseminar Reform – ressurscenter for menn, JURK, KOM-seminaret, ROSA-seminaret, Grønn torsdag hos Miljøpartiet de grønne, Erfaringskolen og Nasjonalt SRHR-nettverk.

29. januar arrangerte vi frokostmøte i forbindelse med lansering av rapporten «Alltid på vakt. 30 menn forteller om sine erfaringer med å selge sex». Møtet ble åpnet av daværende byråd for arbeid, sosiale tjenester og mangfold, Omar Samy Gamal, før funnene fra rapporten ble presentert. Etter dette ble det avholdt en panelsamtale med representanter fra PION, Sex & Samfunn, Justisdepartementet og Pro Sentret. Nesten 60 fagfolk og samarbeidspartnere deltok på lanseringen.

Pro Sentret opplever at mange aktører og organisasjoner fra både Norge og utlandet ønsker å få bedre innsikt i arbeidet vårt. Vanligvis har vi ulike hospitanter og studiebesøk fra organisasjoner, universitet- og høyskoler og samarbeidspartnere fra både Norge og utlandet. I 2020 måtte vi avlyse planlagte hospiteringer og fysiske besøk etter nedstengingen av samfunnet i mars. Vi har likevel hatt en student i praksis hos oss fra professionsbachelor i socialrådgivning ved [København Professionshøjskole](#) i perioden januar til juni. Vi hadde også besøk av [Open Democracy Foundation](#) i januar og har hatt digitale møter med samarbeidsorganisasjoner i Romania og Bulgaria. Vi har også hatt et digitalt studiebesøk fra en ungdomsorganisasjon i Taiwan, og gitt informasjon om arbeidet vårt til organisasjoner fra ulike land og kontinenter.

Media kontakter også Pro Sentret, både for bakgrunnsinformasjon til dokumentarisk arbeid og aktuelle nyhetssaker. I 2020 besvarte vi 32 henvendelser fra presse og media.

I 2020 har Pro Sentret bidratt i ulike nettverk og fora. Vi er representert i sentrumssamarbeidet «Åpne rusmiljøer»,

Nasjonalt SRHR og i samarbeidsforumet for tilreisende EØS-borgere og i referansegruppa til regjeringens handlingsplan mot voldtekt.

Vi har også rapportert til Council of Europe's GREVIO (Group of Experts on Action against Violence against Women and Domestic Violence) for perioden 2018-2019. I rapporten tok vi blant annet opp den manglende tilgjengeligheten på krisesenter for kvinner i aktiv rus, helsetjenester for personer uten oppholdstillatelse og mangelfull tilgang til tolk.

FNs spesialrapportør for vold mot kvinner ønsket i forbindelse med sin rapportering til FNs generalforsamling i Oktober 2020, å sette fokus på økt kjønnsbasert vold mot kvinner og vold i nære relasjoner i forbindelse med koronapandemien. Spesialrapportøren ønsket å motta relevant informasjon om økt vold mot kvinner som et resultat av iverksatte koronatiltak, eller mangel på sådanne. Pro Sentret oversendte rapporten «The exclusion of persons who sell sexual services in the handling of the Covid-29 pandemic: Experiences from the field in Norway, Finland, Sweden and Denmark», hvor blant annet økt vold og trakassering av personer som selger sex tematiseres.

I året som har gått har vi hatt mye og tett samarbeid med nettverkene vi har for prostitusjonstiltak i Norge og Norden. Verdien av å ha etablert gode nettverk over lang tid har vist seg å være svært stor. Pandemien har medført behov for samarbeid og samhandling, og vi har benyttet nettverkene til å utveksle erfaringer om hvordan man kan jobbe med oppsøkende arbeid og gi gode helse- og sosialfaglige tjenester til personer som selger sex under svært krevende forhold.

Nasjonalt har vi i fellesskap rettet henvendelser til myndigheter og politikere om hvordan smittevernstiltakene og pandemien påvirker vår brukergruppe, og vi har adressert ulike problemstillinger av både praktisk og politisk art.

I kartleggingsrapporten «Oversett og etterlatt. Om Covid-19 pandemien og smittevernberedskap» beskrev vi situasjonen i både Norge og Norden og samlet i den forbindelse inn erfaringer fra både norske og nordiske samarbeidspartnere. Samarbeidspartnerne våre har uttrykt at de setter stor pris på Pro Sentrets mulighet til å samle inn og dokumentere alles erfaringer. Få av de andre tjenestetilbudene har kapasitet eller mandat til å jobbe med systematisk dokumentasjon og kartleggingsarbeid på feltet. Pro Sentret har av samme grunn valgt å samle erfaringer fra både norske og nordiske tjenestetilbud i forbindelse med et prosjekt om rusrelatert salg og bytte av sex.

Oslo Pride ble i år et digitalt arrangement. Pro Sentret pleier å ha stand i pride park sammen med PION, men i år ble bidragene våre digitale. Vi laget to videoer til den digitale paraden: en med de ansatte fra Pro Sentret som gikk i tog og en der vi feiret sammen med PION.

Pro Sentret pleier også å markere 17. desember, den internasjonale dagen for å bekjempe vold mot sexselgere, med et arrangement sammen med PION. I år var arrangementet digitalt, og omhandlet situasjonen til personer som selger sex under pandemien. Pro Sentret og PION deltok i samtale om situasjonen med venstrepolitiker Solveig Schytz, forsker og lege Ketil Slagstad og lege Bjørn G. Iversen. I tillegg ble det holdt en appell fra en sexarbeideraktivist og en minnemarkering

for personer som selger sex som har blitt drept.

Publikasjoner

Pro Sentret kom med fire nye publikasjoner i 2020:

- «Prostitusjonens nye randsoner. Sugardating og webcam sex.»
- «Alltid på vakt. 30 menn forteller om sine erfaringer med å selge sex.»
- «Oversett og etterlatt. Om Covid-19 pandemien og smittevernberedskap for personer som selger sex.»
- «Oppsøkende arbeid på nett. Erfaringsbaserte tips og råd.»

Høringer

Pro Sentret har levert fire høringssvar i 2020:

- Lov om erstatning fra staten til voldsutsatte
- Forslag til endringer i forvaltningsloven – større adgang til informasjonsdeling m.m.
- Rettshjelpsutvalgets utredning NOU 2020:5
- Forskrift om tilskudd til tiltak mot menneskehandel og prostitusjon

Oppsøkende på nett – tips og råd

Høsten 2017 startet Pro Sentret et systematisk oppsøkende arbeid på internett. Bakgrunnen var endringer i prostitusjonsmarkedet med en reduksjon i antall personer i den tradisjonelle gateprostitusjonen. I tillegg så vi at det var grupper vi hadde mindre kontakt med, slik som de som jobber på innemarkedet og da spesielt menn. Fokuset skulle være å nå ut med informasjon om Pro Sentrets tjenester til grupper som ikke kjente til oss fra før.

Med bakgrunn i våre egne erfaringer utarbeidet vi en metode for oppsøkende arbeid på internett og utformet fem tips til andre som vurderer å gjøre det samme:

1. Kartlegg hvor målgruppa befinner seg og deres foretrukne digitale flater!
2. Vær personlig – erfaringskonsulent/likeperson er gull verdt!
3. Enkelt budskap – konkret tilbud og visuelle hjelpemidler får budskapet fram!
4. Vær systematisk – unngå spamming og registrer innenfor lovens rammer!
5. Vær tålmodig – ingen respons betyr ikke at budskapet ikke nådde fram. Hold kontakten!

Publikasjonen [Oppsøkende arbeid på nett. Erfaringsbaserte tips og råd](#) ble lagt ut på nettsiden vår og sendt til samarbeidspartnere høsten 2020. Vi opplevde at av våre erfaringer ble særlig relevant under pandemien. Pro Sentret ble i den forbindelse intervjuet av [Fontene som](#) skrev en artikkel om arbeidet i tidsskriftet.

Undervisning i videregående skole

Pro Sentret har siden 2007 hatt et undervisningstilbud til videregående skoler hvor målet er å skape økt refleksjon og bevissthet omkring prostitusjon og menneskehandel. Lærere har brukt opplegget som en del av den ordinære undervisningen norsk, historie og samfunnskunnskap og vi får veldig gode tilbakemeldinger fra både lærere og elever. Pandemien har ført til en reduksjon i antallet undervisninger i 2020 sammenlignet med tidligere år.

Videregående skoler har vært på «rødt nivå» store deler av året hvilket betyr mye digital hjemmeundervisning for elevene, og flere planlagte undervisningsoppdrag har blitt avlyst. I noen tilfeller har kortere undervisningsopplegg blitt holdt på digitale flater, så som Teams eller Zoom. I 2020 har vi undervist 13 skoleklasser, i Oslo og i Viken.

Bilateralt samarbeid

Pro Sentret har en svært internasjonal brukergruppe, og vi er derfor avhengige av gode samarbeidspartnere i våre brukeres hjemland. Pro Sentret har i 2020 påbegynt arbeid med to bilaterale samarbeidsprosjekter.

Organisasjonen Dose of love, som er lokalisert i Burgas, Bulgaria, har søkt

midler fra EEA Grant/Norway Grant for et treårig prosjekt med Pro Sentret som partner. Prosjektet skal blant annet styrke og gi tjenester til sårbare grupper. Pro Sentrets rolle blir å gi opplæring og rådgivning. Svar på søknaden kommer i løpet av våren 2021.

Mot slutten av året ble Pro Sentret kontaktet av sektor to (bydel) i Bucuresti kommune om partnerskap i et samarbeidsprosjekt for å opprette et lavterskel sosial- og helsetiltak for sårbare innbyggere. Hvis prosjektet får finansiering, vil Pro Sentret bidra med opplæring av helse- og sosialfaglig personell på tema seksuell og reproduktiv helse. Bydelen har søkt finansiering fra EEA Grants og svar på søknaden kommer i løpet av våren 2021.

Unge som bytter sex

Et av Pro Sentrets mandat er å jobbe med forebyggende arbeid. De siste ti årene har Pro Sentret hatt et økt fokus på forebyggende arbeid som omhandler unge som bytter sex. Pro Sentret mener at den beste måten vi kan jobbe forebyggende på er ved å skaffe mer kunnskap om tematikken, og å bruke denne kunnskapen til å styrke handlingskompetansen til personer som jobber med barn og unge. Dette har vi gjort gjennom å initiere forskning, jobbe med kartleggingsrapporter og ved foredragsvirksomhet, undervisning og opplæring. Vi har stor tro på at mer kunnskap, og økt bevissthet om tematikken, vil ha en forebyggende effekt og føre til at flere unge vil få bistanden og støtten de har behov for.

Hvis man skal lykkes med tidlig intervensjon på dette feltet, er vi helt avhengige av at unge som har byttet sex møtes av kunnskapsrike voksne som tenker tanken, tør å spørre og kan snakke om temaet på en åpen måte uten å fordømme.

Foredragsvirksomhet og opplæringsdager

Vi har i 2020, på tross av smittevernsrestriksjoner, fått jobbet godt med opplæring og undervisning om unge som bytter sex. Blant annet har vi undervist for studenter og blitt intervjuet i en podkast på Oslo Met, deltatt på Uke 6 i Arendal, holdt innlegg på Sex & Samfunn sine HFU-dager, holdt innlegg på webinar på R-BUP og undervist for ansatte på videregående skoler og barnevernsinstitusjoner. Vi har også blitt intervjuet til ulike kartlegginger og studentoppgaver om tematikken.

Vi har gjennomført tre opplæringsdager om selvbestemt seksualitet, forebygging av seksuelle overgrep og unge som bytter sex i samarbeid med Stiftelsen Tryggere og Sex & Samfunn. Dagene ble holdt henholdsvis i Oslo, Nordre Follo og Ullensaker, og til sammen fikk 120 personer som jobber med barn og unge deltatt på slike opplæringsdager. Vi måtte dessverre avlyse to opplæringsdager i 2020 da de falt på tidspunkter hvor arrangementer var midlertidig forbudt av smittevern hensyn. En av de avlyste dagene skulle ha vært for verger og representanter som jobber med enslige mindreårige asylsøkere og skulle skje i samarbeid med Statsforvalteren i Oslo og Viken (tidligere Fylkesmannen i Oslo og Viken). Den andre var for ansatte i Oslo kommune. Opplæringsdagen i Oslo kommune ble flyttet til tidlig i 2021.

Opplæringsdagene har pågått siden 2012 og det er gledelig at vi fortsatt opplever stor interesse og etterspørsel etter kunnskap, både fra ansatte i Oslo og kommunene rundt. Vi får gjennomgående gode tilbakemeldinger, som disse:

«Dette var veldig nyttig. Frisker opp det å være bevisst på hva en selv tar med seg inn i samtaler med barn og unge. Jeg har hatt flere spesifikke ungdom i bakhodet underveis og sett for meg hvordan jeg skal møte disse på andre måter i neste samtale».

«Jeg tror jeg ofte har tenkt at ungdom synes at det er kleint eller til og med et overtramp hvis jeg spør for mye eller snakker mye om seksualitet. Jeg opplever nå at jeg har fått nye verktøy til å kunne ta det opp».

«Dette var en vekker! Jeg kjenner på at det er ekstremt viktig at jeg blir mer bevisst på

hvordan jeg snakker med ungdommene jeg jobber med om seksualitet. Jeg gleder meg til å ta med det jeg har lært her i dag tilbake til kollegaene mine!»

I 2021 har vi planlagt to opplæringsdager i Drammen kommune og en i Oslo, og vi kommer til å søke om penger til videreføring fra både Oslo kommune og Justis -og beredskapsdepartementet.

Ung i Oslo

I 2018 ble det for første gang siden 1996 stilt spørsmål om videregående elever sine erfaringer med å bytte seksuelle handlinger mot goder i Ungdata² undersøkelsen «Ung i Oslo». Tallene ble publisert i 2019 og Pro Sentret har i etterkant, i samarbeid med Kompetansesenter Rus i Oslo³, sett nærmere på hvordan svarene fra ungdom som har byttet sex kan brukes til å belyse livssituasjonen deres bedre. Funnene fra undersøkelsen har blitt brukt aktivt i forbindelse med opplæring og undervisning av personer som jobber med ungdom i Oslo.

Studentene Astrid Tyssebotn og Silje S. Aasgaard fra mastergradsstudiet i barnevern fra Oslo Met har brukt tallene fra Ungdata i sin masteroppgave «Sex i bytte mot X? En kvantitativ studie av ungdommer som bytter seksuelle handlinger mot goder». Oppgaven har gitt oss viktig kunnskap om unge som bytter sex i Oslo, og viser blant annet at en større andel av de som svarer at de har byttet seksuelle handlinger ikke bor med begge foreldrene sine, ikke trives på skolen, har vært i slåsskamp, opplevd verbale krenkelser fra foreldrene sine, har debutert seksuelt før fylte 15 år, ikke er heterofile, har vært utsatt for seksuelle overgrep og brukt

hasj/marihuana/cannabis. Vi håper flere studenter vil fordype seg i tematikken i årene som kommer.

Pro Sentret har gitt innspill til hvilke spørsmål vi mener bør inkluderes i Ung i Oslo 2021. Vi har kjennskap til at det ikke blir tatt med noen nye spørsmål om tematikken i 2021, men at de samme spørsmålene som var med 2018 inkluderes. Vi anser dataene som viktige for at det kan gjøres godt forebyggende arbeid i Oslo, og håper at det vil forskes mer på feltet i årene som kommer.

«Det er nok nå» - økt kunnskap om vold og voldtekt

På bakgrunn av regjeringens handlingsplan mot voldtekt (2019- 2022) søkte Pro Sentret om midler til et prosjekt med mål om å øke kunnskap om seksualisert vold mot mennesker som selger seksuelle tjenester. Prosjektet vil være todelt og skal både øke kunnskap og kompetanse om vold og voldtekt hos tjenesteytere som Pro Sentrets brukere er i kontakt med, samt øke kunnskap og gi psykoedukasjon til våre brukere om vold og overgrep, reaksjoner, rettigheter og hjelpetilbudene som finnes. Pro Sentret mottok midler fra justis- og beredskapsdepartementet i 2020 og prosjektet «Det er nok nå» starter opp i januar 2021.

² <http://hdl.handle.net/20.500.12199/5133>

³ <https://korusoslo.no/>

Øversett og etterlatt Om Covid-19 pandemien og smittevernberedskap for personer som selger sex

Pro Sentret innså raskt at koronahåndteringen, og tiltakene som ble innført, rammet personer som selger sex uproporsjonalt hardt. I april 2020 begynte vi derfor å utarbeide en rapport for å kartlegge denne første tiden av nedstenging og restriksjoner.

Vi samlet inn dokumentasjon fra Pro Sentrets ansatte, og fra andre prostitusjonstiltak i Norge samt i Finland, Danmark og Sverige. Innsamlingen skjedde i april og mai. I tillegg dokumenterer rapporten Pro Sentrets politiske påvirkningsarbeid knyttet til smittevern ovenfor personer som selger seksuelle tjenester.

Rapporten ble publisert i juni og har blitt sitert relativt hyppig i både norsk og internasjonal media.

Konsekvensene av koronatiltakene for Pro Sentrets brukere

Nedstengingen 12. mars innebar at Pro Sentret måtte stenge sitt drop-in tilbud. Sentret holdt dog fortsatt åpent for brukere med avtale. Mye av tiden gikk til å gi informasjon om smitteverntiltakene, reiserestriksjoner og hjemreiser. Majoriteten av Pro Sentrets brukere er

utenlandske statsborgere, og mange uttrykte uro og redsel knyttet til manglende helserettigheter, en vanskelig boligsituasjon og problemer med kansellerte flyreiser og/eller stengte grenser. Nedstengingen innebar at mange mistet mye av inntekten sin, ettersom etterspørselen etter seksuelle tjenester gikk kraftig ned. Pro Sentret fikk økt pågang av brukere som trengte støtte fordi de var i en desperat økonomisk situasjon, men også fordi mange hadde angst og frykt knyttet til smittefaren. I tillegg led mange under sterk sosial isolasjon.

Den 20. mars fikk Pro Sentret informasjon fra Helsedirektoratet om at sexsalg var forbudt på lik linje med frisører, tatovører og andre en-til-en-tjenester. Pro Sentret så en kraftig nedgang i antall annonser på nettstedet RealEscort (den største plattformen for annonsering av seksuelle tjenester i Norge) og en halvering av antallet personer påtruffet i gateprostitusjon i denne perioden. Det er rimelig å anta at noe av denne nedgangen kan forklares ved at mange forlot landet, enkelte tok en pause fra sexsalg, mens andre valgte kun å treffe faste kunder eller gikk over til å tilby for eksempel webcam-tjenester.

Samtidig vet vi at mange fortsatte å selge sex. Svært få av Pro Sentrets brukere har i utgangspunktet rett på økonomisk støtte fra det offentlige. Følgelig var mange nødt til å fortsette å selge sex for å forsørge seg selv, og ofte også familie i hjemlandet. Mange brukere fortalte at de ble tvunget til å senke sine standarder, for eksempel gjennom å tilby sex uten kondom eller ta imot berusede kunder.

Pro Sentret fikk nye brukere under krisen. Dette var blant annet personer som hadde

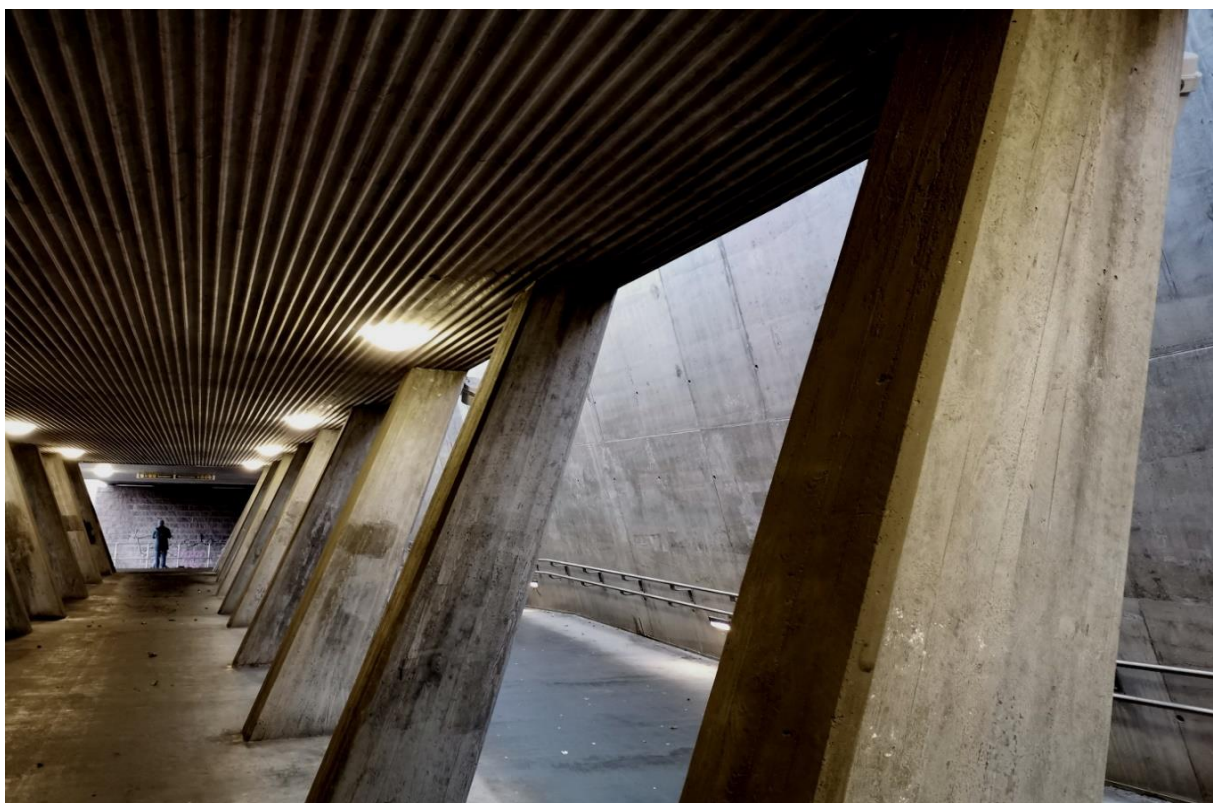
kommet til Norge med en arbeidsavtale, men fant at kontraktene ble terminert på grunn av pandemien. Disse personene startet med sexsalg i påvente av andre jobbmuligheter. Det var også flere av Pro Sentrets brukere som hadde sluttet med sexsalg som nå så seg nødt til å begynne igjen på grunn av permitteringer eller avvikling av egen næringsvirksomhet.

Mange av Pro Sentrets brukere opplevde å bli utsatt for vold i perioden. Brukere formidlet at det midlertidige forbudet mot sexsalg forsterket kjøpernes makt, og at kunder utnyttet selgerens desperasjon til å presse ned priser, eller hevdet at de ikke trengte å betale fordi sexsalg var forbudt, kreve sex uten kondom eller andre tjenester selgeren ikke tilbød. Forbudet bidro også til at voldsutsatte fant det vanskelig, om ikke umulig, å oppsøke helsetjenester eller kontakte politi, av redsel for å bli anmeldt for brudd på smittevernforskriften.

Andre norske og nordiske prostitusjonstiltak

Alle øvrige norske prostitusjonstiltak, med unntak av Shalam i Kristiansand, stengte sine drop-in tilbud i perioden. Noen av tiltakene opplevde perioden som svært hektisk, mens andre hadde færre henvendelser enn normalt. Tiltakene meldte om lignende problemstillinger for sine brukere, det vil si redusert inntekt, utfordringer knyttet til boligsituasjon og reiserestriksjoner samt økt sårbarhet.

Alle de nordiske prostitusjonstiltakene Pro Sentret var i kontakt med holdt åpent i perioden, men med restriksjoner. Noen tilbød kun tjenester via digitale flater og telefon. Bildet de nordiske tiltakene tegnet var svært likt Pro Sentrets erfaringer, og de meldte om økonomisk desperasjon, utfordringer knyttet til reiserestriksjoner, økt risikoatferd og økt sårbarhet blant sexselgere.

Rusrelatert salg og bytte av sex

Rusproblemer har både blitt forstått som pull-faktor til prostitusjon, og sårbarhetsfaktor for mennesker som er i prostitusjon. Tjenestetiltakene innenfor rus- og prostitusjonsfeltet som ble bygd opp på 1980-90-tallet, omfavnet både rus og prostitusjon der sistnevnte ofte var presentert som et bindestreksproblem til førstnevnte. Det siste tiåret har det blitt rettet stadig mindre oppmerksomhet mot fenomenet rusavhengige som bytter og selger sex. Rusrelatert salg og bytte av sex, er hverken et tema på den ruspolitiske dagsorden eller en del av den offentlige prostitusjonsdebatten. Det formidles at det er økt stigma mot salg av sex blant brukerne når temaet blir brakt på banen.

Pro Sentret startet derfor et prosjekt allerede i 2019, hvor vi skal kartlegge fenomenet rusrelatert salg og bytte av sex. Målet er å identifisere mekanismer som bidrar til eller er et hinder for å snakke om salg og bytte av sex, og utvikle verktøy til hjelp for profesjoner i lavterskel- og behandlingstiltak.

I forkant av igangsetting av prosjektet, hospiterte en av Pro Sentrets feltarbeidere høsten 2019 hos Fransiskushjelpens Sykepleie På Hjul, SPH. Feltarbeider har formidlet informasjon om Pro Sentrets tjenestetilbud i møte med brukerne. I møte med ansatte på SPH og andre tjenestetiltak har feltarbeider formidlet hvordan Pro Sentret jobber og tilnærmer seg tematikken salg og bytte av sex. Vi registrerte i samme periode en økning av brukere fra rusfeltet på Pro Sentret. Om det var tilfeldig, eller et resultat av at

Pro Sentret ble synlig for brukerne i rusfeltet, er ikke mulig å si.

Pro Sentret ansatte en spesialkonsulent i 60 prosent stilling, som har arbeidet med prosjektet gjennom 2020. Den første måneden ble brukt til å etablere en strategiplan for gjennomføring av prosjektet samt sette ned en ressursgruppe som skal følge arbeidet. Det er et uttalt mål å ha en brukerorientert tilnærming, og vi fikk derfor etablert en ressursgruppe som består av representanter fra brukerorganisasjonene på rusfeltet. Gruppen har møttes jevnlig gjennom hele 2020 via Zoom og fysisk når smittesituasjonen i Oslo har tillatt det.

Det ble arrangert et stormøte i begynnelsen av mars der 44 ansatte i 31 relevante ulike tjenestesteder deltok og ga verdifull informasjon om hvordan tematikken er, eller ikke er, håndtert på deres arbeidssted. Mange dybdeintervjuer med enkeltpersoner og/eller grupper av fagfolk er gjennomført i etterkant av møtet. Utbruddet av Covid-19 la sterke begrensninger på det videre arbeidet med å samle inn informasjon i direkte dialog med brukere av helse- og omsorgstjenester på rusfeltet. Det er imidlertid også samlet inn erfaringer fra andre tiltak på prostitusjonsfeltet både i Norge, Sverige, Danmark og Finland.

Vi analyserer funnene i lys av relevant faglitteratur og artikler, i tillegg til Pro Sentrets egne erfaringer. En rapport ferdigstilles i disse dager, der vil vi både presentere våre funn og forslag til tiltak som skal bidra til å øke handlingskompetansen hos profesjonelle tjenesteytere i møte med brukere i rusfeltet. Prosjektet er finansiert av Justis- og beredskapsdepartementet.

Brukertilfredshet – Happy or Not

Pro Sentret har besøk fra personer fra mange ulike nasjonaliteter og med svært varierende lese- og skriveferdigheter. Dette gjør at tradisjonelle skriftlige brukerundersøkelser er vanskelig å gjennomføre på en god måte. I 2018 begynte vi derfor å bruke en såkalt «happy or not»-terminal, som gir brukerne anledning til å gi oss tilbakemeldinger fortløpende etter hvert besøk. Denne løsningen er kjent fra andre tjenester der brukergruppa er sammensatt og mangfoldig, så som på flyplasser og i handelsnæringen. Smiley-ikonene er universalt selvforklarende, slik at personer som ikke leser, like fullt kan gi oss sin mening. Vi presenterte spørsmålet «Hvor fornøyd er du med besøket ditt på Pro Sentret i dag?» på skjermen, med muligheten til å velge norsk, engelsk, spansk, bulgarsk, thai eller rumensk. Resultatet for september-desember 2020 er meget positivt: Hele 97 % er fornøyd etter et besøk hos oss, hvorav 93 % er svært fornøyd.

